

Arkivsaksnr.:
2023/16161

Dokumentdato:
28.02.2024

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
22/24

Møtedato:
07.03.2024

Styringssystem for sikkerhet ved UiB

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- [Styringsdokument for arbeidet med sikkerhet og beredskap i Kunnskapsdepartementets sektor](#)
- [Tildelingsbrevet for UiB 2023](#)
- [Sikkerhetsloven med tilhørende forskrifter](#)

Saken gjelder:

Lov om nasjonal sikkerhet (sikkerhetsloven) med tilhørende forskrift (virksomhetssikkerhetsforskriften) trådte i kraft 01.01.2019. Loven erstattet den gamle sikkerhetsloven fra 1998. Som en statlig virksomhet ble Universitetet i Bergen underlagt det nye lovverket fra samme dato, og kravet til å ha et styringssystem for sikkerhet fremgår av det.

Universitetet i Bergen har ikke tidligere hatt et styringssystem for sikkerhet. Implementeringen av styringssystemet vil øke UiBs evne til forebyggende sikkerhet, og vil ytterligere kunne bidra til å forbedre organisasjonens arbeid med risikobasert virksomhetsstyring. Det har nå blitt utarbeidet et forslag til styringssystem for sikkerhet for Universitetet i Bergen i henhold til de krav som foreligger.

Rapportering om arbeidet relatert til sikkerhetslovens bestemmelser vil utføres årlig, på lik linje som rapportering relatert til informasjonssikkerhet og personvern. Styret vil få årlig rapportering fra området.

Det foreslås videre at en revisjon av styringssystemet foretas i løpet av andre halvår 2025 for å revidere form og funksjon, etter erfaringer i praktiseringen av styringssystemet.

Forslag til vedtak:

Universitetsstyret vedtar styringssystem for sikkerhet del I slik det fremgår av saken.

Tore Tungodden
universitetsdirektør

Vedlegg:

1. Saksframstilling:
2. Styringsystem for sikkerhet, DEL 1

Saksframstilling

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
22/24

Møtedato:
07.03.2024

Arkivsaksnr.:
2023/16161

Styringssystem for sikkerhet ved UiB

Bakgrunn

Universitetet i Bergen har siden 01.01.2019 vært underlagt sikkerhetsloven med tilhørende forskrift. Bestemmelsene stiller krav til etablering av et styringssystem for sikkerhet, som skal inngå som en del av den totale virksomhetsstyringen som utføres. UiB har ikke hatt et slikt styringssystem for sikkerhet på plass, og denne mangelen er påpekt av Kunnskapsdepartementet ved flere anledninger. Ifølge tildelingsbrevet for UIB 2024 stilles det også konkrete krav til rapportering om fremdrift på etableringen av dette.

Universitetsdirektøren oppnevnte høsten 2023 en arbeidsgruppe internt ved UiB som fikk i mandat å utarbeide et forslag til et styringssystem for sikkerhet. Arbeidsgruppen har jobbet frem et forslag til styringssystem del I, og vil slutføre resterende deler senest i løpet av 1 tertial 2024.

Ved utarbeidelse av styringssystemet har arbeidsgruppen tatt utgangspunkt i et sektorsamarbeid som går noen år tilbake i tid, samt veiledere som er tilgjengelig på området.

Kjernevirksomheten ved universitetet omfatter i svært liten grad tilvirkning av informasjon eller drift av infrastruktur og objekter som er av betydning for nasjonale sikkerhetsinteresser, og som derfor må gis et ekstra vern i henhold til sikkerhetslovens bestemmelser. Samtidig er det en forventning om at innholdet i begrepet nasjonale sikkerhetsinteresser vil endre seg over tid. Styringssystemet som foreslås forventes å håndtere slike endringer.

Når UiB mottar brev som er gradert i henhold til sikkerhetsloven krever det sikkerhetstiltak ved mottak, saksbehandling og arkivering. Styringssystemet er derfor lagt opp med tanke på at alle slike prosesser skal ivareta krav til forsvarlig sikring. Styringssystemet muliggjør derfor også en eventuell egen tilvirkning av gradert informasjon ved UiB.

De fleste roller som inngår med ansvar i styringssystemet for sikkerhet ligger allerede i linjen, men en ny rolle som sikkerhetsleder må etableres og universitetsdirektøren vil utarbeide egen instruks for denne.

Om styringssystemet for sikkerhet

Styringssystemet for sikkerhet har samme oppbygging som styringssystem for informasjonssikkerhet og personvern, med en tredelt inndeling. Hovedfunksjonen er å beskrive hvordan UiB jobber for å planlegge, utføre, kontrollere og forbedre sikkerhetsarbeidet i henhold til sikkerhetslovens bestemmelser. Styrende del I (denne styresaken) beskriver styringssystemets virkeområde, sikkerhetsmål, sikkerhetsstrategi og fordeling av ansvar i sikkerhetsorganisasjonen. Gjennomførende del II med vedlegg

beskriver utfyllende om oppgaver og aktiviteter som skal gjennomføres i henhold til styringssystemet. Kontrollerende del III med vedlegg beskriver den kontrollerende aktiviteten som skal gjennomføres i henhold til styringssystemet.

Alt arbeid rundt sikkerhet skal være risikobasert, og styringssystemet skal gi nødvendig informasjon for ansatte og eventuelt leverandører om hvordan de skal opptre i henhold til å ivareta sikkerheten i relasjon til sikkerhetslovens bestemmelser. Utgangspunktet er å kartlegge skjermingsverdige verdier som må sikres etter sikkerhetsloven, risikovurdere disse, for så å innføre nødvendige tiltak for å oppnå et forsvarlig sikkerhetsnivå.

Styringssystemet for sikkerhet vil sammen med retningslinjer for HMS/beredskap og styringssystem for bygg og verdier (som ivaretar samfunnssikkerhetsområde), retningslinjer for eksportkontroll (som ivaretar nasjonal sikkerhet og internasjonalt samarbeid), samt styringssystemet for informasjonssikkerhet og personvern (som ivaretar informasjonssikkerhet og personvern), utgjøre den totale sikkerhetsstyringen ved Universitetet i Bergen.

Universitetsdirektørens kommentarer

Kunnskapsdepartementet har i sin styringsdialog i økende grad rettet oppmerksomhet på informasjonssikkerhet spesielt og sikkerhet generelt. Etableringen av et styringssystem for sikkerhet ved UiB er nødvendig ledd i oppfølgingen av dette.

Økt oppmerksomhet om spørsmål om sikkerhet styrker bevisstheten og modningen i organisasjonen om disse problemstillingene, men universitetsdirektøren understreker at det må legges en risikobasert tilnærming til grunn for arbeidet. Ikke minst vil det være viktig at oppfølgingen av ulike krav på sikkerhetsområdet skjer på en helhetlig og koordinert måte overfor organisasjonen.

Arbeidet med å komplettere styringssystemet med del II (gjennomførende del) og del III (kontrollerende del) vil bli fremlagt for universitetsledelsen for godkjenning innen juni 2024 og universitetsdirektøren vil også utpeke sikkerhetsleder ved UiB.

Med utgangspunkt i erfaringer knyttet til hvilke verdier som må beskyttes og styringssystemets funksjon, legger Universitetsdirektøren opp til at å revidere styringssystemet senest i løpet av andre halvår 2025.

28.02.2024/Arne R. Ramslien/Monica Øen/Roar Nese/Jørgen Gullestad

Styringsystem for sikkerhet etter sikkerhetsloven

Dokumenteier

Universitetsdirektør ved Sikkerhetsleder

Godkjenner

Universitetsstyret

Dokumentnr.

ÅÅ/XXXXX-Y

Revisjonsdato

07.03.2024

Innholdsfortegnelse

1.0	Endringer i denne revisjon.....	1
2.0	Styringsystem for sikkerhet	2
2.1	Struktur.....	2
2.2	Hensikt.....	2
2.3	Formål.....	2
2.4	Virkeområde	3
3.0	Aktuelle lover, forskrifter og regler	3
3.1	Sikkerhetsloven med forskrift gjeldende for Universitetet i Bergen	3
3.2	Øvrige eksterne krav.....	3
3.3	Referanser til interne krav.....	4
4.0	Definisjoner og forkortelser	4
5.0	Hovedprinsipper for det forebyggende sikkerhetsarbeid etter sikkerhetsloven	5
5.1	Innledning.....	5
5.2	Sikkerhetsmål	6
5.2.1	Konfidensialitet.....	6
5.2.2	Integritet.....	6
5.2.3	Tilgjengelighet	6
6.	Sikkerhetsorganisasjon, roller, ansvar og myndighet.....	6
7.	Avvikshåndtering, beredskap og øvelsesgjennomføring.....	8
8.	Rapportering	8

1.0 Endringer i denne revisjon

Rev.nr	Beskrivelse av endring i revisjonen	Revisjonsdato
Rev.0	Førstegangs opprettelse ved styregodkjenning	07.03.2024

Tabell 1 - Revisjonshistorikk (de to siste revisjonene skal være med)

Styringssystem for sikkerhet etter sikkerhetsloven

2.0 Styringssystem for sikkerhet

2.1 Struktur

Universitetet i Bergen (UiB) er som et statlig organ under Kunnskapsdepartementet omfattet av sikkerhetslovens bestemmelser (jf. Lovens §1-2)

Styringssystem for sikkerhet består av tre deler:

- I Styrende del
- II Gjennomførende del
- III Kontrollerende del

Den styrende del beskriver virkeområde for styringssystemet, sikkerhetsmål, sikkerhetsstrategi og fordeling av ansvar i sikkerhetsorganisasjonen.

Den gjennomførende del sammen med dets vedlegg gir utfyllende opplysninger om oppgaver og aktiviteter som skal gjennomføres i henhold til styringssystemet.

Den kontrollerende del sammen med dets vedlegg, beskriver kontrollerende aktiviteter som skal gjennomføres i henhold til styringssystemet.

2.2 Hensikt

Hensikten med dette styringssystemet er å beskrive krav til, gjennomføring av samt kontroll med det forebyggende sikkerhetsarbeidet etter sikkerhetsloven ved Universitetet i Bergen.

2.3 Formål

Formålet med styringssystemet er å se til at de ulike aktivitetene som gjennomføres ved Universitetet i Bergen stemmer overens med både egne krav og myndighetskrav knyttet til sikkerhet etter sikkerhetsloven. Det skal være samordnet med UiB sin virksomhetsstyring, herunder øvrige internkontrollsystemer. Styringssystemet skal sikre at UiB til enhver tid har nødvendig oversikt over sikkerhetsområdet og kan avdekke forbedringspotensial slik at tiltak kan vurderes og prioriteres, og bidra til at virksomheten har et forsvarlig sikkerhetsnivå.

2.4 Virkeområde

Styringssystemet for sikkerhet gjelder for hele UiB sin virksomhet og kan i tillegg komme til anvendelse ved bruk av eksterne parter der det er aktuelt.

Styringssystemet skal bidra til helhet og tydeliggjøring av overlappende fagområder og internkontrollsystemer for blant annet informasjonssikkerhet og sikring av bygg og verdier.

Styringssystem for sikkerhet etter sikkerhetsloven

3.0 Aktuelle lover, forskrifter og regler

Styringssystemet er en del av UiBs styrende dokumenter. Under gis en oversikt over eksterne og interne krav med henvisning til lov, forskrift eller dokument.

3.1 Sikkerhetsloven med forskrift gjeldende for Universitetet i Bergen

Sikkerhetsloven med forskrift (virksomhetssikkerhetsforskriften) stiller krav til etablering av et styringssystem for sikkerhet, som skal sikre at UiB oppfyller krav med hjemmel i loven og tilhørende forskrifter. I denne sammenhengen anses følgende å være mest relevant for Universitetet i Bergen:

Lov og forskrift
Sikkerhetsloven
Virksomhetssikkerhetsforskriften

Tabell 2 – Oversikt over juridiske krav

3.2 Øvrige eksterne krav

Kravinstans	Hjemmel / krav
Arbeids- og inkluderingsdepartementet	Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften) - Lovdata
Justis- og beredskapsdepartementet	Lov om nasjonal sikkerhet (Sikkerhetsloven) Forskrift om virksomheters arbeid med forebyggende sikkerhet
Kunnskapsdepartementet	Styringsdokument for arbeidet med sikkerhet og beredskap i Kunnskapsdepartementets sektor
Kunnskapsdepartementet	F-04-20 Policy for informasjonssikkerhet og personvern i høyere utdanning og forskning

Tabell 3 - Eksterne referanser / -krav

3.3 Referanser til interne krav

Dokumentnr. / Arkivreferanse	Dokumentnavn / krav
------------------------------	---------------------

Styringssystem for sikkerhet etter sikkerhetsloven

Styringssystem for informasjonssikkerhet og personvern	Styringssystem for informasjonssikkerhet og personvern
Retningslinjer for HMS og Beredskap	Retningslinjer for HMS og Beredskapsplan
Styringssystem for sikring av bygg og verdier	Styringssystem for sikring av bygg og verdier
Retningslinjer for håndtering av nasjonal sikkerhet herunder eksportkontroll	Styringssystem for håndtering av nasjonal sikkerhet herunder eksportkontroll

Tabell 4 - Interne referanser / -krav

4.0 Definisjoner og forkortelser

Begrep	Beskrivelse / definisjon
IRT	Computer/Cyber Security Incident Response Team Være virksomheten sin operative vaktstyrke for å overvåke, oppdage og håndtere IKT sikkerhetshendelser.
ISL	Informasjonssikkerhetsleder
SL	Sikkerhetsleder
Linjeleder	Universitetsdirektør, fakultets-/avdelingsdirektør og instituttledere som har det overordnede ansvaret ved enheten.
Enhet	Fakultet, Institutt, Universitetsmuseet, Universitetsbiblioteket, avdelinger i sentraladministrasjonen, sentre ved UiB.
Skjermingsverdige verdier	Informasjon, informasjonssystemer, infrastruktur eller objekt som må sikres da manglende sikkerhet og avvik på disse kan utgjøre en trussel for nasjonale sikkerhetsinteresser eller grunnleggende nasjonale funksjoner
Sikkerhetsklarering av personell	En avgjørelse tatt av klareringsmyndighetene om en persons antatte sikkerhetsmessige skikkethet for behandling av sikkerhetsgradert informasjon.
Autorisasjon av personell	Er en godkjennelse fra virksomheten (UIB) for å få tilgang til sikkerhetsgradert informasjon og adgang til skjermingsverdige objekter eller infrastruktur.
Sikkerhetsgradert informasjon	Informasjon som er i henhold til sikkerhetsloven, er gitt særskilt vern. Inndeles i 4 kategorier – BEGRENSET, KONFIDENSIELT, HEMMELIG og STRENGT HEMMELIG

Styringssystem for sikkerhet etter sikkerhetsloven

Forsvarlig sikkerhetsnivå	Grunnlaget for hvordan virksomheten må sikre sine skjermingsverdige verdier. Hva som er et forsvarlig sikkerhetsnivå for virksomheten (UiB), må vurderes opp mot virksomhetens skjermingsverdige verdier og funksjonskravene sikkerhetsloven stiller til disse.
Sikkerhetstruende virksomhet	Tilsiktede handlinger som direkte eller indirekte kan skade nasjonale sikkerhetsinteresser.

Tabell 5 - Alfabetisk listing av aktuelle forkortelser og begrep brukt i dokumentet. Hensikten med dette er å gi en entydig forståelse for personell med ansvar og myndighet

5.0 Hovedprinsipper for det forebyggende sikkerhetsarbeid etter sikkerhetsloven

5.1 Innledning

Forebyggende sikkerhetsarbeid gjennomføres som sikkerhetsstyring. Sikkerhetsstyringen er en del av virksomhetens samlede virksomhetsstyring og skal gjennomføres iht. allment akseptert standard og NSMs grunnprinsipper for sikkerhetsstyring.

Det forebyggende sikkerhetsarbeidet ved UiB skal være risikobasert, og gjennomføres som kontinuerlig forbedringsarbeid.

Enhver som utarbeider, mottar eller på annen måte behandler informasjon er pliktig til å selv vurderer hvorvidt informasjonen omhandler skjermingsverdige verdier. I de tilfeller hvor UiB behandler verdier vurdert som skjermingsverdige iht. sikkerhetsloven, skal disse beskyttes med nødvendige og forsvarlige sikringstiltak. Disse skal etableres på basis av risikovurdering.

Risikovurdering skal foreligge i form av en helhetlig risikovurdering for virksomheten. Det skal i tillegg gjennomføres nødvendige risikovurderinger for enheter som berøres av krav i henhold til sikkerhetsloven og underliggende forskrifter.

5.2 Sikkerhetsmål

Universitetet i Bergens behandling av skjermingsverdige verdier skal ha et forsvarlig sikkerhetsnivå og være i samsvar med regulatoriske, interne og avtalerettslige krav til forebyggende sikkerhet. Gradert og annen skjermingsverdige informasjon skal sikres på en betryggende måte gjennom fysiske, tekniske og organisatoriske tiltak. Denne sikringen skal baseres på risikovurdering.

5.2.1 Konfidensialitet

Skjermingsverdige verdier som behandles ved Universitetet i Bergen skal være forsvarlig beskyttet mot uautorisert tilgang.

5.2.2 Integritet

Skjermingsverdige verdier som Universitetet i Bergen har ansvaret for skal være forsvarlig beskyttet mot uautoriserte endringer, og skal ikke kunne endres utilsiktet.

Styringssystem for sikkerhet etter sikkerhetsloven

5.2.3 Tilgjengelighet

Skjermingsverdige verdier som behandles ved Universitet i Bergen skal være er tilgjengelig for autoriserte brukere ved behov.

6. Sikkerhetsorganisasjon, roller, ansvar og myndighet

Følgende roller og funksjoner har ansvar for de aktiviteter og prosesser som skal ivaretas gjennom dette dokumentet. Linjeleder ved ovennevnte enheter er ansvarlig for å iverksette og følge opp styringssystemet.

Rolle / funksjon	Beskrivelse av ansvar og myndighet
Universitetsstyret	Godkjenner styringssystemet for sikkerhet del I
Rektor	Ansvarlig for å fordele roller i og ansvar for det forebyggende sikkerhetsarbeidet i faglig linje, slik at kravene i sikkerhetsloven ivaretas. Skal informeres om saker som er viktige for det forebyggende sikkerhetsarbeidet. Har i samråd med Universitetsdirektør myndighet til å godkjenne øvrige dokumenter som hører til styringssystemet for sikkerhet.
Universitetsdirektør	Ansvarlig for å fordele roller i og ansvar for forebyggende sikkerhetsarbeid i administrativ linje, slik at kravene i sikkerhetsloven ivaretas. Er sikkerhetsleders nærmeste overordnede i sikkerhetsadministrative saker. Overordnet ansvarlig for internkontroll. Ansvarlig for å stille nødvendige ressurser til rådighet, slik at rett kapasitet, kompetanse og teknologi er tilgjengelig i utførelsen av arbeidet. Skal informeres om saker som er viktige for det forebyggende sikkerhetsarbeidet. Har i samråd med rektor myndighet til å godkjenne øvrige dokumenter som hører til styringssystemet for sikkerhet.
Universitetsdirektør ved Fagleder Nasjonal sikkerhet/Eksportkontroll	Ansvarlig for å holde virksomheten oppdatert på gjeldende regelverk rundt eksportkontroll, og påser at dette følges på de enheter der dette er aktuelt.
Sikkerhetsleder	Sikkerhetsleder (SL) ved Universitetet i Bergen har fått delegert oppgaver og myndighet til å utøve daglig sikkerhetsledelse, inkludert administrasjon av sikkerhetsklarering og autorisasjon av personell. Ansvarlig for å holde virksomheten oppdatert på

Styringssystem for sikkerhet etter sikkerhetsloven

	regelverk rundt sikkerhetsloven med tilhørende forskrifter. Sørge for å håndtere hendelser som måtte oppstå innenfor ansvarsområdet. Sørge for gjennomføring av internkontroll og koordinering av ledelsens gjennomgang. Det er utarbeidet egen instruks for sikkerhetsleder.
IT-direktør	Operativt ansvarlig for informasjonssikkerheten ved UiB med myndighet og ansvar som beskrevet i Styringssystem for informasjonssikkerhet og personvern. Forvalter UiBs Styringssystem for informasjonssikkerhet og personvern, og ansvarlig for utarbeidelse av nødvendige sikkerhetsprosedyrer, retningslinjer og rutiner for å ivareta sikkerhet i UiBs systemer. Peker ut informasjonssikkerhetsleder og stedfortreder for denne.
Informasjonssikkerhetsleder	Informasjonssikkerhetsleder er av IT-direktøren tildelt ansvar og myndighet innen informasjonssikkerhetsområdet og rapporterer til denne. Ansvar for at det gjennomføres sikkerhetsrevisjoner og -kontroller på tvers av UiBs virksomhet etter en helhetlig verdi- og risikovurdering og i henhold til UiBs struktur for andrelinje internkontroll. Det er utarbeidet egen instruks for informasjonssikkerhetsleder. Informasjonssikkerhetsleder er stedfortreder for sikkerhetsleder.
HR-direktør	Koordinerer HMS/ beredskapsarbeidet og på vegne av UDIR etterser at dette blir fulgt opp og fungerer på enhetene. Ansvarlig for all arkivhåndtering av arkivpliktig/arkivverdig informasjon, herunder informasjon omfattet av sikkerhetsloven.
Eiendomsdirektør	Ansvarlig for fysiske sikringstiltak av bygg. Rådgir i forhold til fysiske sikringstiltak og sikring av fysiske verdier. Bidrar i utforming av avtaler med vaktsselskap ift. vakthold og uttrykningstjenester. Ansvarlig for å føre oversikt over sikkerhetsarbeidet relatert til fysiske verdier.

Tabell 6- Roller og funksjoner med definert ansvar og myndighet for å ivareta krav i dokumentet.

7. Avvikshåndtering, beredskap og øvelsesgjennomføring

Avvikshåndtering, beredskap og øvelsesgjennomføring følger allerede etablerte prosesser ved UIB, og innplasseres på rett nivå her med egne instruks. Universitetet i Bergen har døgnbemannet beredskapstelefon. Kritiske og sikkerhetstruende hendelser kan varsles gjennom denne beredskapen.

Styringssystem for sikkerhet etter sikkerhetsloven

---

8. Rapportering

Årlig skal det utarbeides en rapport som gjennomgår sikkerhetsarbeidet, kalt ledelsens gjennomgang. Rapporteringen bør søke å samordnes i tid med alle områdene som naturlig hører under sikkerhetsområdet, slik at det skapes et helhetsbilde av området totalt sett. En aggregert rapport fremmes i universitetsstyret i løpet av første kvartal påfølgende år.

I tillegg til denne faste årlige rapporteringen, skal det gjennomføres møter med ledelsen ved behov. Dette kan eksempelvis være nødvendig dersom risikobildet endrer seg, kontrollaktiviteter eller hendelser avdekker problemstillinger og situasjoner som ledelsen aktivt må involveres i.